

Hyödyn aika

Kpl 16

Talouden uusia tuulia

- Valistus levisi Keski-Euroopasta
  - Järjen ja tiedon merkityksen korostaminen
- Merkantilismi alkoi saada kritiikkiä
- Talousliberaalien ajatusten esiinnousu
  - talouden vapautta korosti Anders Chydenius, Alavetelin kappalainen
    - vastusti erityisesti Pohjanlahden kauppapakkoa
  - Pohjanmaan kaupungeille täysiä tapulioikeuksia
    - esim. Oululle 1765–66

Hyödyn aika

- uudenlainen suhtautuminen asioihin
  - hyöty ja tarpeellisuuden tavoittelu keskeiseksi
- 1700-luvun puolivälissä toimiin väkiluvun nostamiseksi
  - lääkintähuolto: isorokkorokotus, apteekkeja, kätilöitä
- talonpojille oikeus perustaa torppia
- maatalouden kehittäminen (fysiokratismi, isojako)
  - Suomen Talousseura
    - uudet viljelykasvit
      - pappilat edelläkävijöitä

Hyödyn aika

Valistus:

- Valistusajattelijat tutkivat yhteiskunnan toimintamekanismeja tieteen ja järjen valossa.
- Valistuneet ruotsalaiset ja suomalaiset painottivat tutkimuksen konkreettista taloudellista hyötyä.

Maatalouden kehittäminen:

- isojako
- uudet kasvilajikkeet
- valtion viljavarastot.

Kauppan vapauttaminen:

- Pohjanlahden kauppapakon purkaminen
- uusien kaupunkien perustaminen.

Väestömäärän kasvattaminen:

- väestökirjanpito
- lääkärien lisääminen
- terveystaloustietoisuus.

Fennofiilit

- Suurvalta-ajalla Suomi ruotsalaistui
  - vastareaktiona fennofiilisyys, joka ihaili suomalaisuutta
- Daniel Juslenius julkaisi väitöskirjansa *aboa vetus et nova* (Vanha ja uusi Turku)
  - Suomen menneisyys esitettiin loistavana ja maa kulttuurien alkukotina
- Henrik Gabriel Porthan
  - Suomen historia, kieli, kansanrunous
  - suomalaisen kriittisen historiantutkimuksen isä

- Aurora-seura
  - julkaisi 1771 alkaen ensimmäistä suomalaista sanomalehteä
    - Tidningar Utgifne Af et Sällskap i Åbo
- Ensimmäinen suomenkielinen sanomalehti
  - Suomenkieliset Tieto-Sanommat

- Uusi taloudellinen oppisuunta fysiokratismi
  - korosti maatalouden merkitystä
- isojako
  - ennen sarkajako: taloilla yhteisiä peltoja, jotka jaettu sarkoihin
    - viljeltävä yhdessä
  - isossajaossa talot saivat yhtenäisiä peltolohkoja
    - kaikille taloille hyvää ja huonoa maata